

BCU Cluj / Central University Library Cluj

934. VIII. 1. :: XXIII. évf. 22 sz. :: 20 lei

TARTALOM:

er-brigantik garázdálkodnak világszerte. (Náci-lenc-
lak gyilkolták meg Dollfuss-t, a kiváló osztrák ál-
lérfiút). — Vezérkari portrék: Kintzig János, Grosz
selné, Dr. Iancu Cornel, Stamp János. — A Hitler-
t elgőncsolta, de már nem veszélyeztetni sokáig a
cés törekvéseket. — Luțai Cornel dr: a városi mozi-
m rentábilis lehet, helytelen a bérbeadás gondola-
al loglalkozni. — Két romániai muzsikusz cigány
ékát muzeális emlékül megörökítették Bécsben. —
tály nagyvajda az udvar legelloglaltabb emberkéje.
És nincs tovább! — Mindenről mindenkinek: A ba-
neter csalhatatlan. (Az időváltozás befolyásolja köz-
etünket.) — Hangszóró. (Az alábbiakban érdeke-
ob küllöldi lapszemelvényeket közvetítünk, stb. stb.

I. Schutz

posztóáru-
nagykeres-
kedés.

A R A D,
Bulev. Regina Maria

A „REGGEL“

kiadóhivatala fokozottabban óhajtja t. olvasótáborának érdekeit szolgálni, ezért kéri, hogy

ha valaki előfizetni akar,

ha valakinek címváltozása van,

ha nem kapja a lapot,

ha a kézbesítő körül panasza van:

forduljon rögtön a „Reggel“ kiadóhiv.-jához. Str. M. Nicara 1.

Megnyit

Balázs Magda kozmetika szalonja
Arad, Bulev. Regele Ferdinand 19 szám alatt.

Arcápolás, kikészítés, helyi fogyasztás, a legmodernebb külföldi módszerek szerint

Bevásárlás előtt
tekintse meg

Szántó és Komlós
ruhanagyáruház szenzációs kirakatait. — Mélyen leszállított árak. Mérték utáni rendelések gyorsan, pontosan és megbízhatóan eszközöltetnek. Szenzációs nagy raktár iskolaöltönyökben. **ARAD, Színházépület.**

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egyes szám ára 20 lei
Magyarországon 60 fil.
Jugoszláviában 5 dinár
Csehszlovákiában 4 c. k.
Amerikában 1 évre 6 d.

Előfizetési árak egy évre: vállalatoknak, nagykereskedőknek és külföldre 1000 lei, magánosoknak 600 lei, nyugdíjasoknak, köz-

tisztviselőknek 300 lei.
Orvosi hírek: hasábonként 50 lei. Gyászjelentések: egész oldal 4000 lei, féloldal 2000 lei.

Megjelenik minden hó 1-én, 11-én és 21-én. Hirdetések közvetlenül a kiadóhivatalhoz küldendők be, vagy bármelyik hirdető iroda útján is feladhatók. A hirdetések díja szövegoldalon 8 lej, hirdetés oldalon 6 lej, — négyzetcm.-ként. Nyílttér rovatban 50 lei, szövegközi részben 32 lei a sordíj. Ünnepi számokban a hirdetések és egyéb közlemények ára 50 százalékkal magasabb. Amely közlemények végén szorzójel (x) van, fizetett közlemények vagy kiadóhivatali hírek.

Szerkesztőség: ARAD, Str. Românu lui 1. (Palatul B. Româneasca) Tel. 520.

Szerkesztőségi órák: d. e. 8—10-ig, d. u. 4—6-ig.

Kiadóhivatal és nyomda: Bulevardul Regele Ferdinand 5.

Fényképes igazolványokkal ellátott tudósítók és kiadóhivatali megbizot-
tak: București, Cluj, Timișoara, Oradea, Brașov, Satu-Mare, Tg-Mureș

Hitler-brigantik

garázdálkodnak világszerte — Náci-
fenevadak gyilkolták meg Dollfuss-t,
a kiváló osztrák államférfiut

(Arad.) A kis kancellár, Ausztria nagy fia, Dollfuss Engelbert dr. vértanuhalált halt. Meggyilkolták a nácielvek-
től megkótyagosodott desperálók. Ausztria számára tragikus
nap volt, aki éppen Mussolinihez készült nagyjelentőségű
tárgyalásokra. Olyan államférfit vesztett a stilusos államférfi-
fiakban nem nagyon bővelkedő Ausztria, aki éppen a kellő
pillanatban lépett ki a politikai porondra, hogy megmentse
hazáját. A harmadik birodalomból szitott propaganda aláak-
náztta akkor a kis országot, amikor a Dollfuss átvette az
államügyek vezetését. Az osztrák nemzeti szocialista párt-
nak, amelyet külföldről szerveztek meg, külföldről láttak el
gazdagan pénzzel, az volt a kimondott célja, hogy

megsemmisítse Ausztria függetlenségét és beleol-
vassza a kis országot Hitler harmadik birodal-
mába.

És akkor lépett ki a porondra Dollfuss, az osztrák paraszt-
ivadék, aki ösztönszerűen megérezte, hogy csak az osztrák
gondolathoz való visszatérés és szunnyadó osztrák haza-
fiség felébresztése mentheti meg Ausztriát.

Erőtéljes kezekkel kormányozta hazáját és átsegítette
az államot az eléje tornyosuló veszedelmeken. Dollfuss tehet-
sége, energiája és körültekintése maradt győztes a küz-
delmekben. Legvakmerőbb cselekedete az volt, amikor meg-
szüntette a régi parlamenti formát. De a következmények
mégis őt igazolták és egy államférfi életében mégis csak ez
a fontos és nem a formák. Dollfuss felismerte ennek a lé-
pésnek történeti szükségességét hazája züllött pártviszonyai
közepette és megtette azt lépést, a amelyet előtte senki sem
mert megtenni.

Dollfuss az osztrák keresztényszocialista parasztság

reprezentánsaként vonult be a politlkába. Katolikus volt lelke legmélyéig. Ezért gyűelte határtalanul a marxista szocializmust. Gyűlölte, mert istentelennek tartotta és azt hitte, hogy bolsevizálni fogja Ausztriát. Ezért viseltetett ellenszenvvel a nemzeti szocializmussal szemben és antikatólikus beállítottságával szemben. Dollfuss politikája törzsgyökeres katolikus politika volt. Dacára egyetemi képzettségének, mégis egészen paraszt maradt a kis kancellár, hamisíthatatlan német paraszt, aki történelmi tradíciókon felnövekedve megvédte a családot, birtokot mindama eszmék ellen, amelyek az országot felakarták áldozni egy hatalmas állami erőszaknak. Dollfuss nem hátrált. És megint győzött. Megalkotta a rendi Ausztriát.

Szakember volt a közgazdaság és közigazgatás minden ágában. Azok, akik közelebbről ismerték, elcsodálkoztak rajta, hogy mily gyorsan otthonos számára merőben ismeretlen területeken.

Főként kereskedelempolitikai tárgyalásai és meg-
egyezései keltettek feltűnést világszerte.

Legutolsó nagy és jelentős külpolitikai műve a római meg-
egyezés volt. A tisztára mezőgazdasági érdekeket védőlegző
Dollfuss hamarosan megértő védője lett ipari, kereskedelmi
és szociális érdekeknek is. Nagy érdemeket szerzett Ausztria
pénzügyeinek rendezésével is. Amikor kancellár lett, nagyon
zülöttek voltak az ország pénzügyei.

Rendbehozta az államtartást, hatalmas áldozatok
árán tartotta az osztrák valuta árfolyamát és vé-
gül sikerült az osztrák silliget a világ legszilár-
dabb pénzévé tenni.

Dollfuss az egész világot Ausztria mellé állította. Csak
egy országot nem sikerült megnyernie, azt a rokonbirodal-
mat, amely a kis ország életére tör.

Dollfuss minden diplomáciai ügyessége odairá-
nyult, hogy hazáját sértetlenül vezesse ki abból a
megsemmisítéssel fenyegető háborúból, amelyet a
harmadik birodalom indított ellene.

Valamennyi európai állam rokonszenvét biztosította hazája
számára az ügyes diplomata, akinek szemei előtt a végcél
lebegett: hazája függetlenségének megőrzése.

Nagyszerű államférfiúi képességei mellett is megőrizte
katonai jellegét. Katona volt tétőtől-talpig. Katonai elánnal
verte vissza a horogkeresztesek minden támadását, amely
hazája ellen irányult. Csak az utolsó támadást nem sikerült
visszavernie. Ez az utolsó támadás, amely orvul történt, az
életébe került Ausztria kiváló fiának.

Az ég reklámja a szivárvány. Ilyen hatásos
reklámra törekedj!

Vezérkari portrék

Arad politikai, társadalmi, művészeti és közgazdasági életéből. (Cikksorozat)

Az aradi és aradmegyei magyarság egyik kimagasló alakja. Régi aradi polgár-familia sarja. A törzsgyökeres aradi polgárok közé számít annak ellenére, hogy az utóbbi években leginkább az Arad közelében levő birtokán él, ahol intenzív gazdálkodást folytat és ménesében gyönyörű versenyparipákat nevel. **Kintzig János** A Kintzig-istálló paripái már a béke időben is márkával bírtak és az urversenyek során mindig dicsőséget szereztek gazdájuknak. Az impérium-változás óta a Kintzig-istálló színei otthonosak a bucarestii gyepen és nem egy értékes gyözelmet arattak a nagyszerű Kintzig-lovak.

Fiatalabb korában, amikor még állandó lakása volt Aradon a főpostával szemben lévő Kintzig-kuriában, jelentős szerepet játszott Arad és Aradmegye társadalmi, gazdasági és közigazgatási életében. Egyik vezető tagja volt a már megszűnt uri-kaszinónak, az aradi Lovaregyletnek, azután a volt Gazdasági Egyesületnek és virilis jogon évekig mint törvényhatósági bizottsági tag vett részt a megye ügyeinek intézésében. A nagypolitikában sokáig nem vett részt. Inkább a lokális politika érdekelte és a gazdasági kérdések kötötték le idejét, de azért mégis csatlakozott politikai párthoz, még pedig a szabadelvű párthoz, ahová a tradíció vitte. Amikor néhai gróf Tisza István megalakította a munkapártot, Kintzig János, aki rajongó híve volt Tiszának, lelkesedéssel követte és élére állt az aradi és aradmegyei pártnak, amely — mint ismeretes — meg is választotta Tiszát Arad képviselőjévé. A győzelem jórészt Kintzig János fáradhatatlan agilitásának, lelkességének és önzetlen elvhűségének volt betudható és Tisza nem is feledkezett meg aradi hívéről: Kintzignek ajánlotta fel a megyei főispáni méltóságot. Kintzig nem jutalom reményében csatlakozott Tiszához. Sokkal előkelőbb gondolkozású és sokkal puritánabb érzésű férfi volt. Nem szívesen vállalta a felelősségteljes állást. De mégis elvállalta, mert gróf Tisza egyenesen is kívánta. Mint főispán, a kötelességteljesítés mintaképe volt. Rövid idő alatt annyira belejött a városi ügyek intézésébe, mintha legalább is évek óta csinálta volna. Részrehajlatlan, igazságos főispánja volt Aradmegyének. Nem ismert a polgárok között sem faji, sem felekezeti, sem politikai különbséget. Arad minden polgára számára nyitva volt hivatalának ajtaja és minden jogos kívánságot teljesített, minden indokolt panaszt és sérelmet orvosolt. Nép-

Beteg boltnak reklám az orvossága

szerü emberré lett és ez a népszerűség kísérte el a magánéletbe is, amikor már csak a saját gazdaságának ügyes-bajos dolgaival törődhetett. De azért most sem vonult vissza végleg a politikai élettől: mint az aradmegyei Magyar Párt vezetőségi tagja értékes munkásságot fejt ki a párt érdekében.

Ha valaki megérdemli, hogy Arad vezető egyéniségei között az első sorban említsék, akkor ez a jóságos tekintetű, szelid mosolygású uriaszony érdemli meg elsősorban. Élete nagyrészt néhai férje oldalán, Lipován **Grosz Józsefné** élte le. Ott tevékenykedett, ott követte jószágos szive sugallatát és segített ott, ahol szükség volt a segítségre. Már akkor ismerték Aradon Grosz Józsefnét, amikor csak a lipovai szegények áldották minden lépését. Legendás hír előzte meg tehát, amikor férjével beköltözött végleg Aradra. Eleinte visszavonult, munkás életet élt. Segített férjének hatalmas vállalata vezetésében, de azért nem tudott lemondani arról, hogy a szegényeket ne támogassa. Személyesen kereste fel a segítségre szorult családokat, szóbeli vigaszt nyújtott és anyagi segítséget osztogatott anélkül, hogy a nyilvánosság erről bármit is tudott volna. Hatalmas vagyona lehetővé tette, hogy mindenkin segítsen, aki hozzá fordult és aki valóban támogatásra szorult. Boldog volt, ha valakivel jót tehetett, de még sokkal boldogabban érezte magát, ha jótékonykodása nem került nyilvánosságra. Egyik legnemesebb passziója még ma is az, hogy szegény rokon-lányokat vesz magához, akiket azután gazdag kelengyével, butorral és hozománnyal ellátva férjhez ad.

Férje halála után maga vette kezébe vállalata vezetését és ekkor megmutatta ez a törékeny testű asszony, hogy sokkal értékesebb, mint akárhány férfi. Még ma is dolgozik, pedig nincs rászorulva, hogy munkával gyarapítsa vagyonát. E sorok írója előtt egy alkalommal megmagyarázta, miért nem likvidálja vállalatát.

— Nem vagyok rászorulva arra, hogy nagyobb legyen a jövedelem — mondotta. — Mégis fenntartom a vállalatomat. Fenntartom azért, hogy annak a sok száz embernek, aki oly régen dolgozik nálam, továbbra is meglegyen a mindennapi kenyere. Fenntartanám a vállalatot még akkor is, ha nem hajtana hasznot, vagy ha veszteség érne. Emberi egzisztenciák függnek tőlem. Ezeket nem hagyhatom el. Tehát dolgozom tovább és ez oly jóleső és megnyugtató érzés.

Ez a néhány szóból álló önvallomás hűb és találóbb portrét ad Grosz Józsefnéről, mintha hasábokon keresztül zengenék dicsőítő himnuszokat.

— Az „AGGE“ hirdetési és reklámpropaganda vállalat erdélyi központja Aradon ezuton hozza szives tudomására ügyfeleinek, hogy bármilyen fizetést csak a központ által lepecsételt és szignált nyugta ellenében teljesítsenek, mert megbizottainknak ezt meghaladó jogaik nincsenek. — »AGGE«.

Most már valóságos fogalom Aradon. Mint az Izr. Jótékony Nőegylet elnöknője minden jótékonycélu mozgalomban résztvesz és most már kénytelen a nagy nyilvánosság előtt jótékonykodni, de azért még mindig hódol régi passziójának: a titokban gyakorolt jótékonyágnak.

Az aradi jogásztársadalomnak közbecsült, előkelő tagja, aki a politikai fórumon csupán akkor játszott szerepet, amikor pártvezére, Averescu marsall miniszterelnök volt. Akkoriban dr. Iancu Cornel, mint szenátor képviselte Aradot és sok közérdekű ügyben járt el eredményesen a különböző minisztériumokban. A marsall visszavonulása után aradi szenátora is visszavonult a politikától.

— Nem nekem való mesterség a politika — mondta e sorok írójának. — A politikában csalni, hazudni, alakoskodni kell, no meg köpönyeget forgatni. Ez pedig nem az én kényerem.

Az is igaz, hogy dr. Iancu Cornel egész szenátorsága alatt többet tartózkodott itthon, mint Bucurestiben. És ezt érdeméül kell betudni, még pedig azért, mert ezzel is csak azt dokumentálta, hogy rövid időre sem tud elszakadni attól a várostól, amely fiának fogadta. Ha a politikában nem aratott sikereket, annál sikereiben gazdagabb ügyvédi pályára tekinthet vissza. Ő is egyike azoknak az aradi román kriminalistáknak, akik ékesszólásukkal, éles logikájukkal és nagyszerű jogi felkészültségükkel büszkeségei lettek az aradi ügyvédi karnak és annak a magyar kriminalistának, akinek irodájában jelöltösködtek.

Ma már nem vállal bünpörököt, átengedi a dicsőséget a fiataloknak. Legutolsó és legsikeresebb ügyvédi ténykedése az volt, amikor a törvényre és jogra támaszkodva megakadályozta, hogy a hatalmas Hunyady-birtok potom pénzen egy érdektársaság kezébe kerüljön.

Dr. Iancu Cornel jó román hazafi. Ezt mindenki tudja róla. De nem elfogult és nem tulzó sovíniszta. Szereti polgártársait, akik között sem faji, sem nemzeti, sem vallási

Felhívás

A nagyérdemű közönség szives tudomására hozom, hogy a tulajdonomat képező str. Consistorului 35 sz. alatti **mosóda vezetését**

1934 július 15-én

Ismét átvettem,

melyet ezután személyesen fogok vevőim teljes megelégedésére vezetni. Az eddigi bérlőtől ki nem váltott gallérok stb. a n. b. vevőimnek bármikor rendelkezésükre állanak.

Tisztelettel:

Buttinger Terézia, tulajdonos.

Műjég állandóan REUSZ jéggyárban

különbséget nem ismer. Ezért is szeretik egyaránt előkelő román és magyar társaságokban ezt a kedélyes, szellemes ügyvédet.

A Bánáti Bankegyesület ügyvezető-igazgatója. Nem indult a bankpályára. Katonai iskolát végzett és mint zászlós került a volt aradi közös háziezredhez, ahol lassanként érte el az egyes rangfokozatokat. A háboru kitörésekor, mint főhadnagy került ki a harctérre, ahonnan súlyos tüdőlövéssel került haza. Felgyógyulása után helyi szolgálatra osztották be és mint százados, a pótkeret parancsnokának segédtsízi felelősségteljes pozícióját töltötte be egészen az utolsó pillanatig. A kötelességteljesítő, fegyelmezett és képzett katonatisztet nemcsak felettesei tisztelték és becsülték, hanem alantasai is szerették és rajongtak érte, mert a katonai egyenruhában is ember volt, aki megértette és átérezte az emberi szenvedéseket és nyomorúságokat. Népszerű ember volt Stamp kapitány az aradi várban civilek és katonák előtt egyaránt, mert akin csak lehetett, készségesen segített és ahol annak szükségét látta, a saját felelősségére könnyített a súlyos helyzeten.

Az összeomlás után, mint annyian sokan, ő is felcserélte az egyenruhát a sűrű polgári életet jelképező civilruhával. És ekkor mutatta meg Stamp János, hogy új életkörülményei között is megállja helyét. Mint tisztviselő, belépett az akkor még Polgári Takarékpénztár kötelékébe. A bankszakmában teljesen járatlan volt katonatiszt! csakhamar arról győzte meg hivatali felelőseit, hogy nem esett érdemtelenre a választás, amikor vele töltöttek be egy megüresedett tisztviselői pozíciót. Amikor a Polgári Takarékpénztár átalakult Bánáti Bankegyesületté, Stamp János már szép pozíciót töltött be.

Most már ügyvezető-igazgatója a nagymultu pénzintézetnek, amely a kényszerítő körülmények következtében tétlenségre van kárhóztatva. Nem Stamp igazgatón mulik, hogy a mostani viszonyok között kevés eredményt tud felmutatni. Annyi bizonyos, hogy a Bankegyesület igazgatósága keresve sem találhatott volna megfelelőbb és rátermettebb vezetőt, mint Stamp János. Mihelyt megváltoznak a viszonyok, mihelyt visszanyeri a Bankegyesület régi helyzeti energiáját, Stamp igazgató be fogja igazolni, hogy az igazgatóság nem érdemtelen tüntetétt ki bizalmával.

Fagylalt szalont nyitottam

FRITZ ANTAL, cukrász

Arad, strada Mețianu 1.

Fő-üzlet: Ortutay-palota

Fény a reklám ünneplő ruhája

A Hitler-rém

**elgáncsolta, de már nem veszélyezteteti
sokáig a békés törekvéseket**

(Timișoara.) A június 30-i ámokfutásig úgy a külföldön, mint Németországban II. Vilmos és Hitler Adolf alakját, noha a származásuk nagyon is elütő, jellegzetesen rokon típusoknak tartották. És tényleg: aki mindkettőt negyvenedik életévében látta, kénytelen elismerni, hogy igen sok tekintetben hasonlítanak egymáshoz. Így például megdöbbenően hasonlítanak egymáshoz az „utazócsászár” és az „utazó-Führer” a hiperaktivitás tekintetében. Ez a tipikus lelkirokonság abból a büszke meggyőződésből származik, hogy mindkettő *mint isten eszköze működik.*

Mindkettőben feltalálható a békére való esküdözés és kardcsörtetés keveréke, iszonyodás az emberektől és diletáns sürgés forgás. Mindkettő hasonlít egymáshoz abban a tekintetben is, hogy szereti a feltűnő bajuszviseletet és még egyéb kisebb hiúsági tekintetben is egymásra ütnek.

A sekszualpszichológusnak azonban más hasonlóság ad alkalmat a hasonlóság nem annyira személyre, mint inkább a környezetre vonatkozik.

A környezet döbbenetes hasonlóságot mutat homo-szexszuális botrányok tekintetében.

Vilmos császár idejében Eulenburg Fülöp herceg nevével álltak összefüggésben a botrányok, Hitler alatt pedig Roehm Ernő nevével. Mindkét ember nagy kegyben állt az uralkodó személyiség előtt, hogy azután kegyvesztett legyen és szégyenletesen módon végezze életét. Mindkét esetben a cél elérésére szolgáló eszköznek vették az ellenfelek a homo-szexszuális hajlamot csupán azért, hogy a kegyencek nehezen elérhető megbuktatását előmozdítsák. A tanácsadók és árulkodók szerepét, amelyet Eulenburgnál az a bizonyos Bütow báró töltötte be, Roemnél Goering és Göbbels vette át.

Természetesen a módszerek abban a korban, amelyet a világháború még nem durvított el annyira, nem voltak oly brutálisak, mint a közbeesett nagy embermészárlás után. Akkoriban még nem lőtték halomra a régi barátokat és bajtársakat, hanem diffamáló pör révén lehetetlenné tették őket. Nem csukták őket koncentrációs táborokba, hanem a kastélyaikba száműzték a bűnösöket.

Miként magyarázható, hogy ilyen parancsolni szerető emberek oly magas pozícióban, mint a két parallel esetben, annyira vonzódnak homoszexszuális emberekhez, de nem

Plakát a reklámok hangerősítője

szekszuális, hanem jellembeli szempotokból? Ennek oka kétségtelenül abban rejlik, hogy a természetüknél fogva simulékony és fanatizmusuk dacára is elpuhult, hizelkedésre és bizantinizmusra hajlamos alakok az energiától duzzadó öncsinálta vezéreknek kevésbé szoktak ellentállni és így a legkényelmesebbek. Ezek azután a vezér dicsőségében sütkéreznek és nagyszerűen érzik magukat.

De rendszerint hamarosan akadnak más vágású alakok, intrikus ellenfelek, akik gyakran maguk is szekszuális vonatkozásban abnormisak, akik irigylik a homoszekszuális kegyencek pozícióját. Minthogy más eszközökkel nem tudnak zöldágra vergődni, hálózobatitkokat lepleznek le, adják az erkölcsi felháborodottat, kövel dobálnak, nehogy meglássák, hogy ők maguk is üvegházban élnek. A tömeget félrevezetik és megfélemlítik rémhirekkel, mondvacsinált öszeesküvésekkel és veszedelmekkel, míg a tömeg maga is elhiszi, hogy mérges kelevényt fakasztottak fel, pedig az állam teste, amelyről az állítólagos kelevényt lemetsztették, ép oly beteg, ha ugyan nem betegebb, mint annak előtte volt.

Ez volt a helyzet 25 évvel ezelőtt Eulenburg esetében, ugyanaz a helyzet Roem kapitány esetében. És emellett az üldözők rendszerint gonoszabbak, akaratosabbak, mint az üldözöttek. Téves az a nézet, hogy a homoszekszuális hajlamu ember egyéb cselekedetekre képtelen. Nem a szekszualitás határozza meg a jellemet, hanem a karakter szekszualitás.

Heines nem azért volt orgyilkos, mert homoszekszuális hajlamu volt, hanem azért, mert amugyis durva fickó volt. A legtöbb orgyilkos szekszualis tekintetben normális. Haarmann nem azért volt tömeggyilkos, mert homoszekszuális, hanem mert szadista volt. Nőket szerető férfiak között is találni gyakran szadistákat. Ha nem bocsátják el idejekorán a tébolydából Haarmannt, akkor bizonyára nem pusztul el oly sok emberélet kegyetlen módon. Eulenburg herceget nem azért helyezték vád alá, mer homoszekszuális volt, ha-

Legizletesebb

legjobb az

ARIMA tea!

Fűszer és csemegeárut hol vegyünk?

H O F F M A N N

A r a d, P i a ț a A v r a m I a n c u

nem hamis eskü miatt, amire szörnyű kényszerhelyzetében szánta rá magát. Redl volt osztrák-magyar vezérkari ezredes nem azért kémkedett Oroszország javára, mert homoszekszuális hajlamu volt, hanem azért, mert zsaroló karmába került.

A nemzeti szocialista vezetők által dicsőített héroszok közül, kezdve Nagy Frigyesről egész George Stenánig, a költőig, hányan voltak homoszekszuális hajlamuak. Ez a most leleplezett erkölcstelenség nem más, mint szemfényvesztés és képmutatás Roehm kapitány és embereinek szekszuális eltévelyedése nyílt titok volt, amit mindenki tudott ama levelek nyomán, amelyeket Roehm írt dr. Heimsöthöz és amelyeket Klotz Hellmuth hozott nyilvánosságra. És ha most a vezér azt állítja, hogy mindebből semmit sem tudott, vagy nem hitte el, akkor azzal zsinces tisztában, milyen egy férfiból álló szövetség, mint amilyen az SA alakulatok.

Nem véletlen, hogy a vezér fogalma mai alakjában és felfogásában legelősőr Hans Blühernek, a fanatikus fajteoretikusnak sokat olvasott könyvében található. Ennek a könyvnek a címe: „A német vándormadár-mozgalom mint erotikus fenomén“. Hasonló nézeteket vallott még előbb Leexow a „Hadsereg és homoszekszualitás“ című röpiratában. A röpiratot a Vilmos császár udvarában leleplezett homoszekszuális botrányokkal kapcsolatban adták ki. Szerepelnek benne: Krupp Alfréd, Hohenau Frigyes és Vilmos grófok, Aribert anhalti herceg, Frigyes Henrik porosz herceg, Lynar gróf, Wendell gróf, Moltke Kunó gróf, Eulenburg Fülöp és Frigyes hercegek. Ez irások szerzői antik vér- és fegyvertársakra hivatkoztak, így a tébai szent seregre, középkori lovagrendekre, például a templomosok rendjére, akiknek nagymestere Jungingen Ullrich közismert volt homoszekszuális hajlamairól. Még egy jelentős embert említünk itt, akinek neve Hitler és környezete előtt igen becses. Ez a szerző nem más, mint Wagner Richárd, aki „A jövő műremeke“ című művében a következőket mondja a csoportos szerelmi viszonyokról:

„Ez a szerelem, amely a legnemesebb érzéki-szellemi élvezetben gyökerezik, volt a spártaiaknál az ifjusági egyedüli nevelője, az ifju és soha meg nem öregedő tanítója, a közös ünnepek és vakmerő vállalkozások rendezője, a csatában lelkes segítő, amennyiben a szerelmi szövetségeket harci alakulatokká és csapatokká formálta és a halálmeg-

Ne nézzen se jobbra, se balra

Cipőt: jót, olcsót és divatosat
csak a több évtizedes

Szigeti Oszkár

cipőáruházában vásárolhat, —

a s z i n h á z - p é n z t á r r a l s z e m b e n .

vetést a veszélyben forgó barát megmentésére vagy az elesett szerető megbosszulására a legtermészetesebb lelki törvényvé tette.“

Miként látnivaló, nem is oly új és egyedülálló dolog, ami most a harmadik birodalomban az SA alakulatok kebelében lejátszódik. Csupán az ellenfeleknek elképzelhetetlen borzalommal történt lemészárolása új dolog.

A hitleri vérfürdőt meg fogják keserülni a győztes triumvirek. Mert Roehm és társainak kivégzésével gyökerében találta el a Hitler-mozgalmat. Ez a halálos dőfés belefuródott a mozgalom velejébe és így semmi sem mentheti meg a pusztulástól. Leghamarabb maga Hitler fogja ezt érezni. Mert sem Göring kegyetlensége, sem Streicher otromba antiszemitizmusa, sem a szónoki képességgel bíró Göbbels, sem pedig a vakon engedelmeskedő Hess Rudolf nem tudják számára lelkiileg pótolni azt, amit a maga friss és életvidám zsoldsapataival Roehm kapitány jelentett. Maga a fegyelmezett birodalmi védőrség sem tudja pótolni Hitler számára Roehm kapitányt és társait. Csak nézzük meg Hitler fényképeit. Egyikben sem nevet olyan jóízűen, mint azon, amelyen Roehm kapitánnyal együtt van levéve.

A következő végkövetkeztetés vonható le: június 30-ik a legtöbb ember szkeptikus és pesszimista volt és azt hitte, hogy a Hitler-rendszer talán évtizedekig fog ránehezedni a sokat szenvedett, jobbsorsra érdemes, nagyszerű német nemzetre. Június 30-ától azonban mindinkább az a felfogás lett urrá, hogy

ez a rendszer csak hónapokig tartható fenn, amíg önmagától összeroppan és a rém eltűnik,

amely nemcsak a német nép nagyrészét, hanem ugyyszólván az egész világot rémületbe ejtette.

— **Jogos-e az, hogy Madgearu haragszik Juniánra, amiért az Skodáékkal barátkozott és most mégis tagja a parlamenti bizottságnak?**

Kohn nősülni akar és elmegy a házasságközvetítőhöz.

— Nem nézek pénzre, — mondja — csak valamilyen háziasan nevelt, szerény, jómodoru lányra reflektálok.

— Oh, kérem, — lelkesedik a közvetítő — van éppen raktáron egy ilyen, roppant házias, becsületesre mondom, egész nap csak köt és sző.

Kohn feleségül veszi a jól bekonferált lányt, alig mulik el azonban egy hét, magából kikelve ront be a közvetítőhöz:

— Maga szélhámós, maga svindler, ajánlott nekem egy lányt, aki egész nap köt sző és most kiderül, hogy egész nap az uccán kódorog és jobbról-balról is megcsal.

— Nu, — vág közbe a közvetítő — hát becsaptam én magát? A maga felesége ismeretséget köt és viszonyokat sző.

Fejfájás ellen Rozsnyay tejpasztilla
ROZSNYAY gyógyszertár, Arad

Luțai Cornel dr:

a városi moziüzem rentábilis lehet, helytelen a bérbeadás gondolatával foglalkozni

(Arad.) A város egyik problémája, amely megoldásra vár, a mozik kérdése. Négy évvel ezelőtt a mozik még majdnem hárommillió lei hasznot hoztak a városnak és ebből épült fel a vasúthoz vezető sugárút. 1932 óta azonban deficittel működnek a mozik, amelyek az idén több, mint 800 ezer lei deficitet hoztak a város nyakára. Ezt a deficitet el fogja tüntetni a város, de ezzel még nem nyert elintézését a mozik kérdése. Ezt bölcsen tudja a város jelenlegi vezetősége is, amely elvben már ki is mondotta, hogy

egy igyekszik megszabadulni a ráfizetéssel járó moziüzemtől, hogy a mozikat bérbeadja. Kérdés azonban, hogy sikerrel járna-e egy ilyen akció?

Szakértők szerint a két városi moziért nem lehetne nagyobb évi bért elérni, mint 300 ezer leit. De a város magáért a Selectért évi 230 ezer lei bért fizet a Banca Româneascának. Ha tehát a két mozit bérbeadná, akkor a két hangos vetítógépért és a két mozi teljes berendezéséért mindössze 70 ezer lei maradna, ami nem valami nagyszerű üzlet.

Nyilatkozatot kértünk dr. Luțai Cornél volt polgármestertől, aki annak idején megszerezte a nyolc mozikoncessziót a város részére és aki 12 millió lei beruházással nyolc mozit adott Aradnak. Dr. Luțai a következőkben fejtette ki álláspontját ebben a nagyhorderejű kérdésben:

— Nekem akkor, amikor megszereztem a város részére a nyolc mozikoncessziót és a két magánkézben levő mozit a város számára átvettem, az volt az elképzelésem, hogy

a városi kezeléssel mintegy monopolizálom a moziipart és ezzel igen tekintélyes jövedelemhez jutatom a várost.

Hogy mennyire reális volt ez az elképzelés, azt legjobban az mutatja, hogy Vaida akkori belügyminiszter és maga Vlad miniszter, aki a városnak a nyolc koncessziót megadta, el voltak ragadtatva a tervtől és úgy találták, hogy

a városok nagyrészt úgy szabadulnak nyomasztó gazdasági helyzetüktől, ha országosan rendezik a mozik kérdését és a városok számára biztosítják a mozi-monopoliumot

A kormány akkor úgy képzelte, hogy ezzel a monopoliummal kárpótolja a városokat azért, amiért elvette tőlük a vi-

Ami a lokomotivnak a gőz, az a kereskedőnek a reklám.

galmi adóból rájuk eső részesedést. Maga Jorga is, amikor 1931-ben Aradon járt és látta a helyzetet, úgy nyilatkozott, hogy

a városokon csakis úgy lehet segíteni, ha megadják nekik a mozi-monopóliumot

— Az én polgármesterségem alatt tehát megkapta Arad városa a monopóliumot és mi akkor közel 12 milliós investícióval nyolc mozit létesítettünk a belvárosban és a külvárosokban. Hogy elképzelésem nem volt fantazmagória és hogy reális bázison nyugodott, mi sem bizonyítja jobban, mint az a tény, hogy

a megnyitás évében az első négy hónapban a monopolizált mozik az amortizációkat nem számítva négy millió lej jövedelmet hajtottak.

A mozi tehát nem bizonyult rossz üzletnek.

— Jorga miniszterelnöksége alatt azután kiadták az első magánkoncessziót. Illetve egy román írói csoportnak adtak Aradra mozi-koncessziót, amelyet azután bérbeadtak magánembereknek. Már az én polgármesterségem idején is kértek ennek az írói csoportnak, amely tulajdonképpen miniszteri tisztviselőkből áll, mozikoncessziót, de *a kérést éppen az én intervenciómra elutasították*. Hogy a Jorgakormány miért adta meg a magánkoncessziót, holott maga Jorga a monopólium mellett nyilatkozott aradi látogatása idején, azt nem tudom. Annyi tény, hogy

az akkori illetékes aradi tényezők nem léptek fel erélyesen a város érdekeiért és ezért is sikerült a városi mozik nyakára konkurenciát hozni.

Hogy ez voltaképen kinek a büne vagy hibája, nem tudom, de nem is kutatom, mert ezzel már úgy sem lehet segíteni a dolgon.

— Az én véleményem az, hogy nem kell bérbeadni a városi mozikat, mert a moziüzem még ma is rentábilis.

Ez nem légből kapott állítás, hanem közeli példán nyugszik. Timișoara nemcsak a beomlott Capitolt hozatja rendbe, hanem meg akarja vásárolni a Forumot is. Ha tehát a mozi egy város számára nem lenne jó üzlet, akkor Timișoara városa bizonyára nem akarná megszerezni a Forumot is a Capitol mellé. Ismétlem, a városi mozi nem lehet rossz üzlet, ha... Nos igen, ha sok ha nem lenne. Elsősorban a filmek vásárlását kellene más alapra helyezni. Az én időmben a filmeket a filmkölcsonzó haszoreszesedésre adta

Selymek és szövetek legolcsóbban

I. EISELE

divatáruházában. Strada Mețianu 2.

és a város is, a filmkölcsonzó is megtalálta a számítását. Ezen a téren a most létrejött kartel az első lépés a nagy kiadások csökkentésére. Kárhóztatandó az is, hogy boldogboldogtalannak potyajegyje van a városi mozikba.

Az én időmben még a prefektusnak is meg kellett váltania a belépőjegyét.

Ha valaki szórakozni akar a moziban, az fizesse meg a szórakozást még akkor is, ha az illető városi tisztviselő vagy bármilyen formában nyújtson effektív értékű ellenszolgáltatást. Hosszu hasábot lehetne betölteni a kifogásokkal, de erre sem időm, sem kedvem. Én csupán a magam nézetének adtam kifejezést, azt tartván, hogy

a város akkor cselekszik legrosszabbul, ha bérbe adja a mozikat.

Változtassák meg a mostani be nem vált és deficittel dolgozó rendszert és akkor majd megfogják látni, hogy a városi mozi igenis jó üzlet.

Két romániai muzsikus cigány

**játékát muzeális emlékül megörökítették
Bécsben**

(Levél az E. É. szerkesztőjéhez)

BCU Cluj / Central University Library Cluj

(Bécs.) A napilapok beszámoltak arról a táncversenyről, amelyen a romániai csoport különösképen tetszett. Eredeti táncaikhoz természetesen szükségük volt a résztvevőknek hamisítatlan hazai kísérezőzenére és így cigánymuzsikusokat vittek magukkal, akik aztán megfelelő módon kísérték táncaikat. Néhány nappal ezelőtt a román cigányok között megjelent a bécsi fonogramarchivumban, ahol a román kormány kívánságára lemezre vették különleges népies muzsikájukat. A két cigány, közülük az egyik az 53 éves *Macare* Vasilie, a másik a 28 éves *Mosoiu* Misu, népies vi-seletükben, a széles fehér gatyában és tarka himzésű mellényükben érthető feltűnést keltett a volt császárvárosban. *Macare* hegedűn játszik, *Mosoiu* pedig a kobzát pengeti és énekel hozzá.

A két népzeneész a mikrofon előtt melodramatikus formában balladákat adott elő, amelyeknek előadási formája a legrégebb tradíciókban gyökerezik és fejlődési fokon talán egészen a görög dalmokokig vezethető vissza.

Annyira egyéni és eredeti volt a két román cigány éneke és muzsikája, hogy a jelenlevők való-sággal el voltak ragadtatva.

Egész sereg felvétel készült és ez alkalommal megint érvényre jutott ennek a fontos intézménynek modern fel-

vevő technikája. Régebben kizárólag hordható fonográfot alkalmaztak, amellyel a világ legeldugottabb zugába mentek felvételekre. Azután kerültek a felvételek a laboratóriumba, ahol feldolgozták őket. Noha a tökéletesített fonográf súlya 75 kilóról leszállt már 9 kilóra, a felvételeket manapság mégis inkább kizárólag a mikrofónra és a villamos erőre beállított felvevő gépre bizzák. Csak akkor térnek vissza a régi módszerhez, ha olyan helyen akarnak felvételt készíteni, ahol egyáltalán nincs villamos áram vagy meg sem lehet közelíteni villamos áramot fejlesztő autóval. A legkényelmesebb természetesen, mint a román cigányok esetében, ha maguk a felvevő szereplők mennek el az archivumba.

Milyen is egy ilyen felvevő helyiség? A felvevő csarnok falait hangfogó anyag borítja, amely minden zavaró visszhangot kizár. Mindaz, amit a mikrofón előtt beszélnek, énekelnek és zenélnek, villamos vezeték révén elkülönített kamrába jut. Itt van a felvevő gép a maga erősítő lámpáival, amelyek kellőképpen fokozzák a gyenge mikrofónáramot. A villamos árammal vezetett finom tű a mikroszkopikus finom vonalakat csokoládészinű lepényre írja le. Ez a lepény különböző viaszkszerű anyagok keverékéből áll és villamos kemencében előzőleg 35 fok Celziuszra felmelegítik. A lepényről azután galvanóplasztikai eljárás segítségével rézmatricát készítenek és erről készítik azután a közismert fekete anyagból előállított ugynevezett keménygummi-lemezeket.

Macare és Mosoiu barátunk énekét és muzsikáját tehát örök időkre megőrzik a bécsi archivumban, amiről bizonyára nem is álmódott a két muzsikus cigány akkor, amikor nagynehezen rászánta magát, hogy falujából kimozduljon és elmenjen messze földre hírnevet szerezni a román népies művészetnek.

Mihály nagyvajda

az udvar legelfoglaltabb
emberkéje

(Az E. É. eredeti tudósítása)

București. Egy, az udvarhoz közelálló személyiség érdekes intimitásokat mondott el tudósítónknak Mihály trónörököséről, az alba-juliai nagyvajdáról. Maga Őfelsége irányítja fia nevelését. Szociális tartalommal tölti meg és arra törekszik, hogy fia már gyermekkorában megértse és átérezze jövőendő alattvaló kisebb-nagyobb gondjait. A király belátta, hogy a jövőendő uralkodó fejlődése szempontjából mi sem ártalmasabb, mint az, ha az elmúlt idők példái után

bizantinikus elzárkózottságban készül elő felelősségteljes hivatására. Ez lebegett szemei előtt, amikor a trónörökös számára ugynevezett miniatür-osztályt állított fel, amelyben a nagyvajda tizenhárom társával együtt tanul. Ezek a fiuk egykoruak vele és a népesség minden rétegéből valók. Van közöttük egy tiszt fia, egy ügyvéd fia, egy bucuresti könyvkiadó gyermeke, egy mozdonyvezető, azután erdélyi, bán-sági, bukovinai és besszarábiai parasztok fiai, köztük egy erdélyi magyar fiu és egy szász gyerek is. Ennek az osztálynak szociális és népi keresztmetszete jelképezi a mai Nagyromániát. Mindegyik fiu ugyanolyan bánásmódban részesül, mint a trónörökös. Ugyanaz az egyenruhájuk, ugyanazok a tanárai és egyforma a tantervük, amelyet maga a királyi apa állított össze a nyilvános iskolák tanterve alapján.

Megjegyzésre érdemes, hogy a trónörökös osztálytársai között egyetlen befolyásos személyiség gyermeke sincs. Nem található köztük bojárvadék és egyetlen miniszter fia sem talált helyet ebben az iskolában, amelynek neve „Szent Száva“. A tanárok a király kívánságához képest minden részrehajlás és pártoskodás nélkül adják az osztályzatot a tanulóknak. A fiatal trónörökösnek rá kell jönnie arra, hogy egyforma esélyü versenyben kell legyőznie szellemileg osztálytársait annak ellenére, hogy három éven át már valóságos király és uralkodó volt. És ez meglátszik egész viselkedésén. Tudatában van méltóságának és ezt komoly formában és mesterkéletlenül juttatja kifejezésre. Egyszer megkérdezték, igazán szereti-e osztálytársait? A trónörökös erre azt felelte, hogy neki az tetszik legjobban, ha társai egyszerűen és emberi gesztussal közelednek hozzá. Nyáron, amikor a királyi család a Fekete-tenger mellett levő birtokára utazik, meghívják nyaralásra a trónörökös fiatal barátait is, akik közül kettő felváltva mindig résztvesz az udvari ebéden. A trónörökös minden sportban járatos és nemcsak szellemileg, hanem testileg is igyekszik felülmulni társait.

Nemrég, — mint megírták a napilapok — az osztály vizsgája alkalmából, a trónörökös szindarabot írt, amelynek szereplője két császár: orleansi Balduin és brabanti Frigyes. Osztálytársaival együtt színrehozta a darabot a királyi palotában erre a célra épített színpadon és nagy sikert aratott vele. Azután négykezeset játszott a zongorán Kovács Pál lván magyar kollegájával, majd egy dialógust szavalt el Heltmann Walter nevű erdélyi szász fiu társaságában. Jutalmul a szép eredményért a napokban elutazhatott Firenzébe, ahol találkozott édesanyjával.

— Pontatlan fizetés miatt joga van-e a póstának kikapcsolni a telefont ?

A külváros egyik mellékucájában Kohnt feltartóztatja egy revolveres ember :

— Nagyságos uram, könyörüljön egy szegény ördögön, akinek az égvilágon semmije sincs ezen a rongyos revolveren kívül.

És nincs tovább!

Főnök, aki havi ötszáz leiert „kedvességet“ kíván a kisasszonyától. — Álomországban angyali muzsikává változik az üres gyomor kongása. — Cipőpasztával és fémtisztítóval ügynökök a lecsuszott doctor juris.

Három levelet hozott a posta szerkesztőségünk címére. Három gyűrött, könnypecsés levelet, három erdélyi városból, teljesen azonos értelemben. Akik írták, nem élnek, mert ahogy élnek, az nem élet. Ime a levelek szóról-szóra, kommentár nélkül:

(*Timișoara.*) Nem is olyan régen még állásom volt, ha lehet azt állásnak nevezni. De nem a végén, hanem az elején akarom elkezdni.

Apám meghalt a háboruban és én teljes erővel feküdtem neki a tanulásnak, amivel elértem azt, hogy jelesen érettségiztem. Közvetlenül iskoláim elvégzése után állást kerestem és kaptam is. Ugyanis a tanári kar beajánlott egy nagy vállalathoz. Azzal a feltétellel vettek fel, hogy legalább három hónapig fizetés nélküli alkalmazottnak kell lennem, fizetést majd csak ezen idő letelte után kapok.

Mit tehettem volna mást, elfoglaltam hivatalomat abban a hiszemben, hogy a próbaidőm után rendes fizetésem lesz. Ebben hittem és nem abban, amit folytonosan hallottam, hogy

ennél a vállalatnál az a divat, hogy csak addig alkalmazzák a próbaidősöket, amíg nem kapnak fizetést, aztán mint megnevelőknéket, felmondanak nekik.

Ezt én mesének tartottam addig, amíg igazgatóm a próbaidő letelte után azt nem mondta nekem: „Kedves kisasszony! higgye el, nagyon sajnáljuk, de kénytelenek vagyunk közölni, hogy nem tudjuk önt tovább alkalmazni. Az üzlet rosszul megy, de ha mégis szükségünk lesz valakire, ígérjük, ön lesz az első, akire majd gondolunk“. Amikor ezt meghallottam, majdnem elszédültem. Mi lesz most, miből támogatom anyámat, aki velem együtt már számított a fizetésre.

Ujból állás után néztem. Tucatjával gyártottam az ajánlatokat, amig végre egy mérnöki iroda jelentkezett. Havi ötszáz lei fizetést akartak adni, amit én a szükség miatt el is fogadtam volna, ha mérnök ur nem kívánta volna azt is, hogy

kedves legyek hozzá.

Erre végigmértem és otthagytam, mert barátnője senkinek sem akarok lenni.

Most már láttam, hogy elhelyezkedni nem tudok, a fizetés, amit felkínálnak, oly kevés, hogy élni belőle teljesen lehetetlen, de meghalni sem érdemes érte. Tapasztaltam azt a

csunya konkurenciát is, amit munkanélküli kartársaim csináltak. Ugy verték le az alacsony fizetéseket, mint a kofa a piacon az árakat. Kénytelen voltam bucsut mondani a tisztviselői állásnak és próbáltam mást csinálni.

Hiába tanultam, hiába érettségiztem tehát jelesen.

Varnni tanultam. Egy év letelte után felszabadultam és fizetést is kaptam. Körülbelül négy leit óránként. Reméltem, hogy fizetésem majd csak emelkedik, de fizetésjavítás helyett elküldtek, mert a szezonnak vége lett.

Ujból az uccán voltam minden nélkül, mint kitanult varrónő és jelesen érettségizett.

Véletlen folytán a sors egy cukrászt hozott az utamba, akinek kiszolgáló kisasszonyra volt szüksége. Elvállaltam ezt a munkát is. Így lettem fagyaltos leány. Havi ezer lei fizetést kaptam. Megvallom, sokat szenvedtem és sokat sirtam. Minden voltam itt: takarítónő, mosogatóleány, az üzlethelyiséget is fel kellett minden áldott nap mosnom, munkaidőm reggel nyolc órakor kezdődött és éjfélig tartott.

Tizenhat órát dolgoztam ezer leiért és főnököm ráadásul még goromba is volt.

Ha összeveszett feleségével, vagy ha rosszul aludt, vagy akármilyen dolog miatt rosszkedvű volt, olyankor mindig engem vett elő és velem kiabált. Tűrtem, mert tudtam, hogyha válaszolok, akkor azonnal repülök, hiszen kap helyembe néhány száz olcsó munkaerőt

Néhány esős nap elegendő volt ahhoz, hogy a főnököm két heti felmondással leépítsen. Most újra az uccán vagyok és egy Lloyd-sor előtti széken ábrándozva hittel várom egy jobb világ elérkezését...

St. Ilona

(*Braşov.*) Már két éve, hogy bekerültem a munkanélküliek nagy táborába. Azóta a legsötétebb nyomoruságban élem szomorú sorsomat. Néha akad valamiféle kisebb munka, amiből lakbérem és tartozásaim egy részét törlesztem. A ruhám szörnyű állapotban van, fehéreneműm leszakadt rólam, cipőm rongyos. Rohamosan közeledik a tél és nincs télikabátom. Nappal nem tartózkodhatom a lakásomban, mers albérlő vagyok, így

kénytelen leszek a dermesztő hidegben az uccán fagyoskodni.

Szakmát tanultam, asztalos munkás vagyok, de nem riadok vissza a legrosszabb, legpiszkosabb munkától sem. Szívesen dolgoznék, csak lenne munka. Reggelenként felhatkor kelek, utnak indulok, járom a várost, keresem az ismerősöket abban a reményben, hátha tud valaki valami munkát a részemre. Céltalanul járok-kelek, azt sem tudom merre, csak bolyongok ész nélkül házról-házra. Azután utam a szakegyletbe vezet, onnan az ipartestületbe s végül az állami munkaközvetítőbe. Miután nem hogy munkát, de

igéretet sem kapok, tovább folytatom utamat. Azokat a műhelyeket keresem fel, ahol hosszabb ideig dolgoztam, dolgoztam öt évig is egyfolytában egy műhelyben.

A régi szaktársaim szívesen látnak, sajnos, már kevesen vannak.

Ahol azelőtt harmincan dolgoztunk, ma már csak három-négy ember kap kenyeret.

A mester csak folyton vigasztal, hogy nemsokára munkába állít, csak valami nagyobb rendelés jöjjön. Olykor husz leit nyom a markomba. El kell fogadnom tőle, mert előlegnek adja. Ha dolgozom nála, majd levonja a fizetésemből. Ő is tudja, én is tudom, hogy ez a hiu ábránd csak, nem akar megalázni, amikor ugyanis porig vagyok alázva.

Ha van pénzem, ebédelek, mert naponta csak egyszer eszem.

Sokszor előfordult, hogy éhesen kelek, éhesen, fekszem.

Olyankor a gyomrom uralkodik fölöttem. Ha üres, rettenően csikorog és fájni kezd, hiába vigasztalom, hogy majd estére megtömöm. Rámparancsol, hogy menjek a fűszerboltba és én üres kézzel csak a kirakatot nézem. Ha a fűszeres meglát, rögtön behív és szaporodik az adósságom.

Ez így megy napról-napra, hétről-hétre,
ki tudja, meddig tart még az éhezés, a megalázás,
ami fáj, nagyon keserűen fáj.

Este, lefekvés után, amikor mások moziban, színházban vannak és élvezik az előadást, előttem leperreg életem szomorú históriája. Tizenkét éves koromban elvesztettem apámat, hősi halált halt a szerb fronton. Tanoncnak adtak, főlzabadultam, vándorbotot vettem a kezembe, bejártam az egész Romániát. Visszajöttem Braşovba, dolgoztam, kerestem. Szegény jó édesanyámat segitettem. Örömmel tettem, most is tenném, ha tehetném. Szegény, nem is sejtí, hogy én mit szenvedek. Vidéken él, szülőfalumban és én itt magamban sirok, zokogok, amikor nem látja és nem hallja senki.

Keveset alszom, de sokat álmodom. Sokat, szépet, tisztességes ruhát, puha párnát, sok-sok munkát, megérdemelt bért, egy új, szép, békés világot.

K. Gyula.

(Oradea). Állástalan, munkanélküli diplomások vagyunk egynéhány ezren ebben az országban. Nemcsak ifjak, hanem korosabbak is. Mérnök, jogász, orvos, tanár. Évenként szaporodó tömeg, a végső pusztulás örvényének szélén. Én is egy vagyok közülük.

Hogyan is él, miből is él az állástalan, munkanélküli diplomás? Az egyik — mérnök — az éjszakát sétálva az uccán tölti. Nincs lakása. Családja kegyelemből lakik. A másik külvárosi pincelakásban, a harmadik megosztja ágyát egy pincérrel. Egy másik mérnök formálisan hordár munkát

végez, — barátai küldözgetik ide-oda s ezért néhány leiel honorálják. Ebből él családjával. És nincs tovább. Ügynököknek, diszkréten könyöradományokat gyűjtenek és alkalmi munkára ajánlkoznak.

Közel husz évi tanulás után ez a sorsa a diplomásnak ebben a dicső társadalomban.

En doctor juris vagyok. Évek óta nem tudok elhelyezkedni. Munka és kereset nélkül állok. Családom van: két gyermek, asszony. Mindent végigcsináltam — egy hősről asszonnal az oldalomon — a munkanélküli sors skáláján.

Először a kulturigényeket, majd fokozatosan a leg-
elemibb emberi életigényeket „építettem“ le.

A háromszobás lakásból egy szobába költöztünk, a berendezéstárgyakat és egyéb ingóságokat eladogattuk, aztán következett a zálogház, a rokonság, a barátság kimerítése, aztán egy vendéglős jószívéből konyhamaradék. A gyerekeket iskoláztatni kell, megalázkodtam és megaláztattam, ló-tottam, futottam fölindult idegekkel munkaalkalom vagy alkalmi munka után.

Cipőpaszta árusítással is próbálkoztam, szaladtam házról-házra, emeletről-emeletre, egynapi munkával husz-huszonöt lejt kerestem. Aztán egy helyi gyár fémtisztítóját kínálgattam, ügynököltem vele, — nem sikerült ez sem. Csalódásra csalódás.

Igy ment és megy ez szüntelen. S végül mégegy: viaskodás az öngyilkosság fel-feltörő gondolatával.

Ez még hátra van a teljes idegösszeomlásig, addig, amíg az öntudat fénye el nem lobban. Egyelőre még eldönti a tusát a gyermek és a reményem — az élet javára. Hiszek egy szebb eszmevilágban. Ez még életben tart nemcsak engem. hanem sorstársaim sokasodó tömegét is. Egyre többen hiszünk egy új, békés eszmevilágon felépülő társadalom eljövételében.

dr. Z. Károly

ELITE

illatszertár

építkezés miatt
ideiglenesen barakkba

k ö l t ő z k ö d i k .

Most a Fischer Eliz-palotában **igen olcsón árusít!**

— **Timișoara és vidéke.** Előfizetőink és hirdetőink szives figyelmét felhívjuk, hogy a jövőben kizárólag a központ által láttamozott nyugtákat honorálnak, mert a rend kedvéért csak ilyen nyugtákat ismerhetünk el. Az Erdélyi Élet kiadóhivatala.

Reklám-természetrájz

A reklám egyre szélesebb köröket hódít meg és e sorok írója úgy tapasztalta, hogy a kisdetek gondolkodásmódjában is hódít a reklám. Nincs már messze az az idő, amikor a modern gazdasági életnek ez a nélkülözhetetlen tényezője benne lesz a hivatalos iskolai tantervekben is. Utóvégre államérdek az, hogy a romániai ipar nagyszerű gyártmányainak dicséretét a serdülő ifjúság ugyyszólván már az anyatejjel szívja magába. Erre nagyon jó terep a természetrajz. Hogyan tanítson természetrajzot a reklám bevonásával a jövő természetrajz tanára — erre vonatkozólag akarok néhány pedagógiai példával szolgálni.

A ZEBRA

A zebra úgy néz ki, mint egy fekete-fehér stráfokkal el látott csikó. 4 lába van, elől kettő, hátul kettő, amikor járkál, igen érdekes a csikozása. A bennszülöttek a zebra bőrét *sorvezetőnek* használják levélírás közben. De ez a sorvezető úgy minőségben, mint olcsóságban nem mulja felül a *Cultura* könyv- és papírkereskedés sorvezetőit. Ugyanitt állandóan kaphatók az összes könyvujdonságok, irodai és iskolaszerek.

A FÓKA

A fóka igen hiu állat, mert vízben él és mégis bundát hord. Ez a bunda olyan tartós, hogy egész életén keresztül nem vásárol magának másikat. A fóka-hölgy gyakran tesz emiatt szemrehányásokat a férjének, mondván:

— Ebben az egy fókabundában járok folyton! Már ki-sül a szemem a halak előtt!

Mire a fóka-férj így válaszol:

— A bundákat az aradi *Engelhardt*-nál vettem, attól ilyen tartós! Okos férjek ebben a hatalmas szücsáruházban szerzik be feleségük szörmeszükségeit.

A KENGURU

Nem megy, hanem ugrál. Azért tud jól ugrálni, mert izmait *Diana* sósborszesszel kenegeti. Van erszénye is, abban azonban nem pénzt tart, hanem a fiait. Miután a kenguru fiai ugrálás közben gyakran kipotyognak az erszényből, a Természet elhatározta, hogy a közeljövőben *Kramarovits-bőröndös* üzemében készült táskával kicseréli.

A LÉGY

A légy zümmög, repül és piszkít.

Azért zümmög, mert unatkozik.

Azért repül, hogy ne csapják agyon.

Végül azért piszkít, hogy mindazt a piszkot, amit csinál, azonnal ellehessen az egyetlen valódi fém- és üvegtisztító-szerrel: *Sidol*-al takarítani.

A V A M P I R

Vérszopó, vad denevér. Azelőtt az volt a szokása, hogy kiszivta a gyanutlanul alvó bennszülöttek véréét. Most leszokott róla. A ravasz bennszülöttek rászoktatták a vampirt a *Csokoládé-király* cukorkakülönlegességeire és az okos állat most csak azt hajlandó szopogatni.

A Z S I R Á F

Ez az állat kilencven százalékban nyak, csak a fennmaradó tíz százalék belőle a zsiráf. A torka két méter hosszú. Ezt a kétméteres torkot *Lysoform*-al öblögeti, mely a legbeváltabb dezinficiáló készítmény. Egy gargarizáláshoz fél-liter tiszta *Lysoform*ot használ fel.

A S Z A M Á R

A szamár nem ápolja fogait *Nivea fogkrém*-mel. Ezért szamár.

A F Ü L E M Ü L E

Ez egy dalos madár, amelyet pity-palatynak is hívnak. Nagyon jó műsora van, igen sokan veszik. Csak az a baja, hogy kissé halk és egyes körzetekben nem lehet őt jól hallani. De a Természet most ezen is segít. Ugy értesülünk, hogy a fülemülét nemsokára az aradi Hirschmann féle vezérképvisellettől *Trioton-féle erősítőcsövekkel* látják el, hogy mindenütt jól lehessen őt hallani.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

A B A G O L Y

Ez egy nagyon okos madár, mely régi könyveken szokott ülni, mint íróasztali levélnyomó. Ő a madarak bölcse. Egész nap alszik és egész éjjel keresztretjvényt fejt. Közben állandóan *Flora-likört* iszik, hogy kedve legyen hozzá. Ez a metódus eredménnyel is járt. A Madárország kombinált rejtvényversenyén a közelmúltban nyerte meg az első díjat: egy portable tengeralattjárót. Azóta még többet törli a fejét éjszakánként, issza bujában-örömeiben a *Flora-likört*, mert nem tudja, hogy mi a fenét is csináljon a nyereményével...

— Vajda exminiszterelnök legutóbbi aradi látogatása alkalmával többek között kijelentette, hogy a zsidókérdést csak szeretettel lehet elintézni.

— Kohn véres fejjel jön be a kávéházba, az uccán felöltlen elemek megverték.

— Hogy történt? — kérdik tőle.

— Hát tudjátok, elibém álltak és azt mondták, na zsidó, most érkezett a végórád.

— De uraim, — mondtam én nekik — hiszen Kovács István ur is azt mondta, hogy a zsidókérdést csak szeretettel lehet elintézni.

— Na ja, — mondták ők — csak hogy mi most nem a zsidókérdést akarjuk elintézni, hanem téged. És elintézték.

Mindenről mindenkinek

Egy öreg könyvmoly emlékei a történelem, irodalom, művészet és a humor örökéletű birodalmából. „Az Erdélyi Élet” eredeti rovata

A barometer sem csalhatatlan

Az időváltozás befolyásolja közérzetünket

(Arad.) Valahányszor, sokszor tudatlanul is, az időjárás behatása következtében szenvedünk, azt mindig a szelek rovására írjuk. Elég helytelenül, mert az időjárás anomáliákat, amikről ebben az esetben szó van, még mindig nem ismerjük. Ha valaki fáradt és levert, felebbezhetetlenül kijelenti, hogy ennek a déli szél az oka, pedig még csak zefir sem susog a fák levelei között, nemhogy szél fujna. Mi az tehát, ami idegeinkre nehezedik, ha sem a déli, sem az északi szél nem az. Hisz éppen ezt nem tudja senki. Mi csupán a tényvel állunk szemben, hogy

az időjárás befolyásolja állapotunkat.

Kétségtelen, hogy igen sok függ a szelek irányától, de általános szabályt nem lehet felállítani. A megközelítő irányelv a változékonny időjárás lehet. Ehhez természetesen sem a napnak, sem a tiszta égnek, sem az esőnek semmi köze. Hogy az időjárás szélszélyes változékonysága honnan ered, azt nem tudom. Lehet, hogy sokkal több a villamosság a levegőben, mint azelőtt volt és talán ez az oka sok szenvedésünknek. Meg kell azonban jegyeznem, hogy a kiállott szenvedések nagyon is individuálisak.

Az egyik rettentően fáradt és levert, noha tíz órát aludt egyfolytában, a másik a derekát fájlalja, a harmadiknak migrénje van, a negyediknél erősebben lép fel a lappangó reuma, az ötödik sokkalta ingerlékenyebb, mint más.

Még sok jelensége van az időváltozásnak. Figyelembe kell venni azt is, hogy a foglalkozás, az idegállapot általában, a szív és légzési szervek állapota és nem utolsó sorban maga a kor is jelentős szerepet játszik.

Harmincéves korunkban ilyen kóros állapotokat néhány óra alatt sikerült eltüntetnünk. Ma már egész napon át tart a fáradtság. És a mai fiatalság nem is képes az időjárás káros hatásait könnyűszerrel legyőzni. Az, hogy tavasszal állapotunkban mindig változás következik be, az nem is új dolog. Csak az a kérdés, milyen hosszú időre nyulnak ezek a tavaszi rendellenességek. Az idén például sokáig tartott a szélszélyes tavaszi időjárás. És az is csodálatos, hogy az időjárás változásainak hatása miként mutatkozik ugyanazon az emberen.

Bgyideig fáradt vagyok, azután eltűnik a fáradtság. Ezzel

szemben nehezen lélegzem, majd ezt a gyenge aszmát felváltja a reumatikus fájdalom.

Más embereknél más bajok jelentkeznek. Mindössze annyit tudunk, hogy mindezek a változások az időjárás rovására irandók. És mindezen nem lehet gyökeresen segíteni, csupán könnyíteni. A fáradságot a kolapasztyúllák enyhítik, de nem szabad késő délután bevenni, mert akkor nem tudunk majd elaludni.

A meteorológusok mindig az időjárás javulásáról vagy rosszabbodásáról beszélnek. Ez alatt természetesen napsütést vagy esőt értenek. Ezek a megállapítások, amennyiben az idegeinket érintik, nem helytállóak, mert például

tartós eső idején, amikor a légnyomás egyenletes, sokkalta jobban érezzük magunkat, mint verőfényes napon, amikor a légnyomás láthatatlanul és állandóan változik.

A szellemi munkát is nagyban befolyásolja az időjárás változása. A testi és szellemi teljesítőképesség elválaszthatatlanok. Természetesen sok függ attól, hogy milyen vidéken vagyunk. Itáliában például a Földközi-tenger mentén a keleti szélről félnek. Mi, akik a mérsékelt égöv alatt élünk, azt hisszük, hogy a déli szél feltétlenül meleget hoz. Ez azonban nem mindig áll fenn, mert például, ha a Balkán-hegyeken át jön a déli szél, akkor már alaposan lehült. Igen fontos tényező a levegő nedvtartalma, amely eginkább fáradságot és álmatlanságot idéz elő. Mindent összevetve, barometrikus ingadozásokról van szó. Ezen a téren is nagy a tájékozatlanság, mondhatni tudatlanság. A legtöbb ember azon a véleményen van, hogy a barometer esése esőt, emelkedése pedig szép időt jelent.

Ez sem felel meg a valóságnak.

A mutató irányából, nem pedig állásából lehet a közeli 24 órára valami csekély hasznavehető eredményt leszűrni.

Tizenkét barometer-szabály létezik. Természetesen ezt csak kevesen tudják. Ezek:

1. Ha a nyomás néhány órán belül nagy, ekkor a beálló derű csak rövidtartalmu.

2. Ha a nyomás egy nap folyamán nagy, akkor szép időre van kilátás. Ha ez a nyomás mindössze egy napig tart, akkor a szép idő sem tart tovább.

3. Ha az emelkedés lassu, egyenletes és tartós, akkor hosszabb száraz időre van kilátás. Ha egy időben nyugatról észak felé fordul a szél, akkor hamaros derű várható.

4. A nyomásnak kimondott emelkedése esetén javulásra csak akkor lehet számítani, ha az előzőleg délről és azután nyugatról jövő szél úgy fordul, hogy északról fuj.

BUTTINGER TERÉZ

GŐZMOSÓDÁJA

legszebben mos, vasal, fényez férfi inget és gallért.
Arad, strada Consistorului 35 szám.

5. Ha a mutató szélcsend idején és nedves levegőn szokatlanul magasan áll, akkor ködre lehet számítani, amelyet azonban rendszerint derült idő követ.

6. Ha a nyomás gyorsan és ugrásszerűen emelkedik és időnként gyakran kissé esik, akkor rendszerint szeszélyes idő következik.

7. Mély nyomás esetén biztosan lehet csapadékra számítani, ha ugyanakkor a szél északról délnek, illetve keletről dél-nyugatnak fordul.

8. Tartós és hosszadalmas csapadékot jelent. Minél hosszabb az esés, annál tartósabb a csapadék. Ha az esés szokatlanul gyors és mély, akkor széles csapadékra lehet számítani.

9. Gyors esés szélcsend és hőség esetén zivatart jelent.

10. Közeli esőre lehet számítani, ha az esés délelőtt fél-tizenegy és féltizenkettő között történik. Nyugati szél esetén rendszerint huszonnégy órán belül be is következik az eső, míg keleti szél esetén valamivel később.

11. Ha a nyomás délután következik be és nem is tart sokáig, leginkább rövid ideig tartó derű áll be.

12. Ha nyáron esik délután a barometer mutatója, ennek nincs sok jelentősége, mert ez csak a levegő felmelegedésének a következménye.

Aki ezeket a szabályokat megjegyzi magának, az huszonnégyórái időben nem fog csalódáson átessen. De azért nincs kizárva a csalódás, hiszen

a barometer sem csálhatatlan.

A napi időprognózissal is úgy vagyunk gyakran, hogy száz közül kilencven esetben válik be. De jaj az időjósoknak, ha például ünnepnapon nem válik be a próféciájuk, ha tévednek, noha előre bemondják, hogy prognózisukkal tévedhetnek is. Mert az ember olyan, hogy pokolba küldi az időjóst, ha véletlenül tévedett, de a kalendárium százesztendő s jövendőmondójának inkább hisz, ha száz jóslata közül mindössze egyetlenegy válik be véletlenül.

Tóth Ferenc vizvezeték szerelő
legelőcsőben vállal minden e szakmába vágó javítást.

Arad, strada Horia 3.

— Miért van mostanában a kormány megelégedve a sajtóval?

A rabihoz beállit Kohonné és keserűen panaszkodik, hogy nem bír békességben élni az urával. Kezét tördelve kérdi:

— Rabi, mit csináljak?

— Tizenegy dolgot kell tartanod — szólta a rabi.

— És mi az a tizenegy dolog, amit tartanom kell?

— A tizparancsolatot és a szádat.

Hangszóró

**Hölgyelm és uraim, — az alábbiakban
érdekesebb külföldi lapszemelvénye-
ket közvetítünk!**

(Timișoara.) Milyen kedves, milyen gyöngéd és milyen figyelmes az egyik erdélyi napilap illusztrációja keretében az az anya, aki odakarolja magához kisfiát és reáhuzza a gázálarcot, mert hát résztvett egy hivatalosan támogatott gáztanfolyamon. És milyen fegyelmezett ez az anya! Nem ordít, nem átkoz, arca nem torzul el a kétségbeeséstől, nem görbiti be a tiz körmét, hogy megvédje a fiát, aki most még gyerek és gyakorlatozik, de tiz év mulva martaléka lehet valamilyen gázfelhőnek. Tulszelid ez az anya, talán nem is anya, mert aki anya van ezen a világon, fekete, sárga, fehér vagy vörösbőrű, nem huzhatja fiára a gázálarcot! Ellenkezőleg: le kell tépnie a gázálarcot mindenféle mozgalomról és alakulatról, akármiféle színben és akármiféle cimen jelentkezzék, ha háborut akar. Az anya a béke szimboluma, mert az anya az örökkévalóságot, a multat és a jövődöt összekötő halhatatlan kapsot jelenti. Az anya nem próbál gázálarcot, hanem elébe áll a háborunak és megakadályozza. Az anya, aki nem a képeslapon hanem a valóságban él.

BEU Cluj Central University Library Cluj

* *

Feleségem a napokban egy szenzációs hiradásról számolt be, amely kivételesen nem a jövő háborujáról, vagyis a leszerelési értekezletről szól. Feleségem ugyanis az utóbbi időkbén különös előszeretettel foglalkozik ezekkel a problémákkal. Ezuttal azonban sokkal érdekesebb és fontosabb közölnivalója volt: az őszi idény női hajviseletéről beszélt. El lehet képzelni, hogy mindazok, akik a külföldi divathireket izgatottan várják, mennyire megkönnyebbültek, amikor megtörtént a döntés abban a tekintetben, hogy az új női hajviselet hátul hosszabb lesz mint eddig, de ez nem elég, a haj egészen beleér a nyakba. Ez még mindig semmi se lenne

Van-Houten-Cacao

a legegészségesebb ital gyermekeknek
és felnőtteknek!

Reklám nélkül eddig csak pénzverdék
csináltak pénzt.

Gladstone

anélkül a hallatlanul szenzációs ujtás nélkül, hogy most már nem egy választékkal választják el a haját, hanem kettővel. Tessék jól figyelni, mennyi lehetőség nyílik az ilyen dupla elválasztással: hosszában, keresztben, vagy ferdén, aszerint, hogy a hölgy arca kerekre dagadt vagy uborkaszerűen hosszúkás, az elválasztások valósággal kiegyensúlyozzák a jelenséget. Ez mutatja, hogy milyen fontos a divat, amely a teljesség kedvéért immár előírja azt is, hogy az új frizura szabadon hagyván a fület, a fülcimpát ruzsozni kell. Csak a cimpát, — belül nem. Belül meg lehet mosni. De az persze nem kötelező.

* * *

A nagy hajózási társaságok már évekkel ezelőtt szigoruan utasították személyzetüket, hogy az oceánjáró gőzösöket elindulásuk előtt a legtüzetesebben kutassák át, mert napirenden volt, hogy a mentőcsónakok ponyvája alatt, a raktárban a ládák mögött potyautasok húzódtak meg, akik két-három napig tartó önkéntes rabságuk után, főleg a szomjúságtól üzve, messze kint a tengeren előbujtak és enni kértek. Ezeket a potyautasokat nem romantikus hevület és utazási láz hajtotta a nagy gőzösökre, hanem a saját nyomorúságuk. Európából Amerikába, Amerikából Európába igyekeztek hogy szerencsét próbáljanak és minden gondolatuk az volt, hogy a tenger másik partján jobban, könnyebben élhetnek. A munkát hajsolták ezek a bus hazátlanok, akiket a munkanélküliség kergetett ki otthonaikból, az inség tett hajléktalanná és foglalkozásnélkülivé. Az amerikai hajózási társaságok közös jelentésben a napokban beszámoltak arról, hogy az elmúlt évben 20.000 potyautast szállítottak, akik az Atlanti Óceánon keletről nyugatra vagy fordítva tették meg az utat. A jelentés szerint: „a potyautasok szállítása tulajdonképpen nem jelent anyagi veszteséget, mert ezeknek az embereknek amugysem lett volna sohasem pénzük arra, hogy jegyet váltsanak.“ Évenként 20.000 potyautas szenved a fedélzetközön, miközben közelükben a luxuskabinokban dárídózik a gondtalanság és nekik minden gondolatuk az, hogy felkapaszkodhassanak egy olyan állás magasságába, amely legalább kenyeret ad nekik.

— Örül-e a közvélemény annak, hogy átlag mindennap kapunk valamerről egy-egy remek béke szónoklatot?

A tanító az iskolában Prometheus történetét meséli el a gyerekeknek. Elmondja, hogy Prometheus leopta az égből a tüzet és ezért büntetésül kikötötték egy sziklához és a keselyűk odajártak állandóan a máját enni.

Egyszerre csak Móricka az utolsó padból felkiált:

— Pfu!

— Na, mi az, Móricka? — kérdi a tanító.

— Pfuj, — mondja Móricka — mindennap máj.

Monstre mérleget produkált a „Phönix“ biztosító

Bécs. A Phönix Életbiztosító Társaság, amelynek Románia minden városában van főintézete, most tartotta rendes évi közgyűlését. Az igazgatóság jelentése beszámol arról, hogy a Phönix állományának stabilitását az 1933-ik évben is fenn tudják tartani, sőt némi emelkedés is észlelhető volt. Az 1934-ik év első felében 100.000-nél több kötvényt bocsájtottak ki 212 millió silling értékben. A kötvények számának emelkedése azt bizonyítja, hogy az életbiztosítást a népesség legszélesebb rétegei is igénybe veszik. Valószínű, hogy ennek egyik oka a súlyos gazdasági helyzet.

Az életbiztosító társaság legfontosabb vagyónövekedései a következőkből állnak: értékpapirokból (60%), ingatlanokból (20%), jelzálogkölcsonökből (6%) és betétkönyvkölcsonökből (14%). A Phönix üzleti összeköttetésben áll a new-yorki Metropolitan Life Insurance Company-val és a londoni Prudential Assurance Company-val. A Phönix viszontbiztosítói közé tartoznak a müncheni Viszontbiztosító Társaság, a párisi Általános Biztosító Társaság és a zürichi Schweizi Viszontbiztosító Társaság.

A Phönix igazgatósági jelentése utal arra, hogy a társaság a munkanélküliség leküzdésében építkezésekkel, jelzálogkölcson folyósításával építkezési célokra tevékeny részt vett.

Az igazgatóság jelentéséből a következő érdekes adatokat emeljük ki:

A biztosítási állomány 1933 év végén 879.522, kötvény 3.066.117 silling évi járadékkal. A prémium bevételek 176.924.335 sillinget tesznek ki. A tőke hozadéka 34.078.193 sillingre rug. Biztosítottak és ezek hozzátartozói részere 71.212.923 sillinget fizettek ki. a társulat ingatlan vagyona 104.110.681 silling értékben 141 épületből és 11 építkezésre alkalmas ingatlanból áll, amelyek Európa és a közel kelet 12 államában fekszenek. Az értékpapír-állomány 95% szilárd kamatozású birtokértékben és 5% jegybankrészvényekben és különböző egyéb részvényekben fekszik.

Külön emlékezik meg az igazgatóság jelentése a romániai üzlet sikeres és eredményes működéséről, amely a bucurești igazgatóság és az egyes vidéki főügynökségek szolid és gondos munkásságának eredménye.

— Minden cikkért írója felel. — Az „Erdélyi Élet“ hasábjain helyet talál minden közérdekű esemény. Belső és külső munkatársaink mindenről az igazat és csak az igazat írják. — Nem igazat írni nem szabad.

MŰVÉSZI ESEMÉNYEK

A HANGOSFILM VILÁGÁBAN

Vacsora nyolckor

A filmszövegek írói ritkán választhatnak témát a társági élet köréből, mert a mozik közönsége olyan különféle rétegződésű a világon, hogy az ilyentárgyú filmek átütő sikerre nem nagyon számíthatnak. A munkástól és kisiparostól époly távol van az arisztokraták élete, mint az európai intellektuellektől az Ujvilág pénzarisztokratáinak szokásai. Ezen a téren az irodalomra vár az a szerep, hogy az ellentéteket áthidalja és a különböző világrészek különböző társadalmi osztályait és nemzeteit közelebb hozza egymáshoz. Az irodalom ezen a téren fontos missziót végez és hatása nagyobb, mint száz népszövegségi gyűlésé vagy leszerelési értekezleté. Ha a népek és emberek megismerik egymást, meglátják egymás jó- és rossztulajdonságait, akkor vége a gyűlöletnek és nem talál tápot az uszítás. A film is nagy szolgálatot végez ebben az irányban, de hatása csak akkor megfelelő, ha kellő irodalmi propaganda előzte meg. A filmekreklámnak ebből a szempontból szociális jelentősége is van, azonkívül, hogy ilyenirányú filmek nem is hajthatnak üzleti hasznot, ha a közönséget nem készítik elő kellőképen fogadásukra. Pedig a mozi csak akkor töltheti be kulturhivatását, ha nem King-Kong-féle giccseket és álszentimentális operettlimonádékat játszik, hanem társadalmi és irodalmi értékű filmeket mutat be.

A Vacsora nyolckor filmrevételét irodalmi és szinpadi siker előzte meg. A siker titka a műben rejlő finom társadalmi szatira volt. Pedig a szerző a legegyszerűbb tárgyat választotta és a legegyszerűbb módon dolgozta fel. Egy meghívásról van benne szó, amelyet a család a rendező vacsorára küld szét. Az egész rendezésre a társadalmi szokások kényszerítik őket és arra is, hogy kiket hívjanak meg erre a vacsorára. Semmiesetre sem azokat, akiket szeretnének, hanem olyanokat, akikhez különféle érdekeik kapcsolják őket. Mig a meghívókat megcimezik, végigkritizálják az egész vendégsereget. A meghívók szétmennek és a filmen sorra elének kerülnek azok a családok, amelyek megkapták azokat. A vacsorára senkisémm akar elmenni, mert utálják a családot és a társaságot, végül mégis elmegy mindenki, mert senkisémm mer fellázadni a törvénynél szigorubb társadalmi rend hatalma ellen. És jól is érzik magukat, mert hiszen egymáshoz illenek.

Ez a társadalmi karikatura kitünő feldolgozásban kerül a közönség elé. A vásznon mozgó alakok mindegyike az életből ellesett figura, örök emberi tulajdonságaik egyformák Európában és Amerikában, Ázsiában és Ausztráliában. A rengeteg szereplő valamennyi kiváló megszemélyesítőre talált, akiknek alakításait a rendező keze úgy fogja egybe, mint hatalmas, illatos virágcsokor különféle virágait.

Kozmetikai értesítés:

Párisi és bécsi szisztém

Értesítem az igen tisztelt hölgyközönséget, hogy a Fillsiné kozmetika társasviszonyából megváltam és Fodor Ferencné, urnóval társulva a mai kor igényeinek minden tekintetben megfelelő, a legújabb gépekkel felszerelt, hygienikusan és legmodernebbül berendezett kozmetikákat megnyitottuk

Fodorné és Weinfeldné

név alatt mindkettőnk működésével. Aradon, strada Alexandri 3 szám

Szíves pártfogásukat kéri: Fodorné és Weinfeldné, kozmetikusok.

Tanítványok kiképzését vállaljuk

Fát takarít meg,

ha cserépkályháit karban tartja. Szakszerű
olcsó munkáért forduljon a 65 éve fennálló

Balogh kályhagyárhoz

Arad, strada Cuza Voda 50.

Csak az árak olcsók, minőségeink változatlanul jók!

Csak az árak olcsók, minőségeink változatlanul jók!

GOLDSTEIN LAJOS

divatáruháza Arad, str. Bratianu 2.

Mélyen leszállított árakon nagy választékot nyújtunk kosztüm és kabátujdonságokban, bársonyok, selymek és mosóanyagokban. — A hölgy- és férfiközönség kedvelt bevásárlási helye. 0000000

Arad előkelő közönsége

GH. ILICA

cipőszalonjában, str. Románului (Bohus-p.) szerzi be cipőszükségletét
Orvosi rendeletre gyógycipők, betétek, ludtalp, bokasüllyedés és talp-süllyedés ellen nagyon olcsó árban készülnek.

BÉLYEGZŐKET

olcsón, jól és azonnal készit **STAMPA** bélyegzőgyár Arad, a főpostával szemben.

Pénzfelvételre — pecséttel ellátott hivatalos nyugta ellenében; — csak fényképes igazolvánnyal rendelkező kiadóhivatali megbízottaink vannak feljogosítva.

MUZSAYNÁL

színházzal szemben. Nyári öltönyök és kabátok. Trench-coat. Nem gyári áru! Minden darab saját készítmény. Mielőtt bárhol vásárol, keressen fel, Merkur bevás.-könyvre 6 havi hitel

sítése. Kereskedelmi és ipari társulások, kül- és belföldi képviselők közvetítése.

BUCUREȘTI,

ARAD, TIMIȘOARA, CLUJ, ORADEA, BRAȘOV, SATUMARÉ, CERNĂUȚI, IAȘI, CONSTANȚA, CRAIOVA

adp e

Reklám-propaganda és reklám-vállalat

Unternehmung für Reklame und Reklam-propaganda

Teljes felelősséggel vállaljuk — legolcsóbban és leggyorsabban, — bel- és külföldi vállalatok gyártmányainak kül- és belföldi propagálását a létező összes reklámlehetőségek felhasználásával. Reklám tárgyakat, hirdetményeket és hirdetések a legközelebbi időn belül elhelyezünk bármely országban vagy városban: mozáikban, strandokon, villamosokon, autobuszokon, pályaudvarokon, postahivatalokban, lapokban, uccai hirdetőoszlopokon, fürdőhelyeken, vasutakon és hajókon, szállodákban és kávéházakban, sporttelepeken és országutakon. Propagálunk rádió, kórlevelek és rőpcédulák útján, vállaljuk árumenták szétosztását. Reklám ügyekben díjitalanul adunk szaktanácsot, készítenek tervet és költségvetést. Egészen röviden: ajánlatunk révén megtakarítunk rengeteg feleslegesen elpazarolt időt, céltalanul kidobott pénzt és hiábavaló fejtörést, mert eredményteljes reklámpropagandát csak tapasztalatokban gazdag, elhivatott szakemberek fejthetnek ki.

Kérjen ajánlatot az erdélyi központtól: Arad, Palatul Banca Românească. — Telefon 520.